

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2019 ROK

I WSTĘP

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2016 r. poz. 487 z późn. zm.). Program jest zgodny z założeniami:

- Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2016 r. poz. 487);
- Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016-2020;
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 r. poz. 1390 ze zm.);
- Narodowy Program Zdrowia z dnia (Dz.U.2016 poz.1492)

Działania zawarte w Miejskim Programie skierowane są nie tylko do osób z problemem alkoholowym, ale także do członków ich rodzin, oraz osób i instytucji, które biorą udział w wychowaniu, uczeniu prawidłowej postawy społecznej zarówno dzieci jak i dorosłych, rozpoznają i reagują na zachowania ryzykowne. Konflikty rodzinne wywołane nadużywaniem alkoholu wiążą się często z użyciem siły i niejednokrotnie mają bardzo dramatyczny charakter. Sprawcami aktów przemocy w rodzinie są zazwyczaj mężczyźni znajdujący się pod wpływem alkoholu, zaś ich ofiarami najczęściej bywają dzieci, kobiety oraz osoby starsze.

Nie ulega wątpliwości , że każda ilość alkoholu jest szkodliwa dla zdrowia . Ze względu na indywidualne cechy konsumentów nie można mówić o bezpiecznych dawkach alkoholu. Grupy , których tzw. bezpieczny poziom spożycia nie dotyczy to: dzieci i młodzież, kobiety w ciąży i matki karmiące, osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, bliscy krewni osób uzależnionych, osoby z chorobami somatycznymi. Oczywiście jest, że do grupy tej można zaliczyć również większość osób , które już obecnie piją w sposób szkodliwy bądź ryzykowny.

Miejski Program na 2019 r. oparty będzie na nowych poziomach profilaktyki , rozumianej jako świadome działanie mające na celu , zapobieganie problemom (zaburzeniom, chorobom, dysfunkcjom) zanim one wystąpią.

PROFILAKTYKA UNIWERSALNA – UKIERUNKOWANA NA CAŁE POPULACJE.

Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka, występowania problemów alkoholowych, problemów narkotykowych i problemów psychicznych. Ich celem jest zmniejszenie lub wyeliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi tych problemów. Działania te dotyczą populacji dzieci i młodzieży w wieku szkolnym młodych dorosłych, rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym. Do działań profilaktyki uniwersalnej należą programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub papierosowej adresowanej do dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

PROFILAKTYKA SELEKTYWNA- UKIERUNKOWANA NA JEDNOSTKI I GRUPY ZWIĘKSZONEGO RYZYKA.

Jest adresowana do jednostek i grup , które ze względu na swoją sytuację społeczną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na ryzyko wystąpienia problemów. Profilaktyka selektywna to działania edukacyjne, opiekuńcze, i rozwojowe podejmowane przez dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, rozbitych , dzieci rodziców chorych psychicznie .Działania tego poziomu są podejmowane ze względu na fakt przynależności do grupy, a nie ze względu na wystąpienie zaburzeń lub

problem psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

PROFILAKTYKA WSKAZUJĄCA- UKIERUNKOWANANA NA JEDNOSTKI LUB GRUPY WYSOKIEGO RYZYKA DEMONSTRUJĄCE PIERWSZE SYMPTOMY PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOTYKÓW, PIERWSZE OBJAWY ZABURZEŃ PSYCHICZNYCH.

Są to działania profilaktyczne adresowane do osób, które mają indywidualny bardzo wysoki poziom ryzyka rozwoju problemów. Podejmowania działań pomocy psychologicznej, socjoterapii, interwencji kryzysowej, terapii behawioralno - poznawczej są pierwszymi symptomami przyszłych problemów ale nadal jej nadrzędnym celem jest zapobieganie przyszłym problemom, a nie ich leczenie. Przykładem profilaktyki wskazującej jest redukcja szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających alkoholu lub środków zmieniających świadomość , działania edukacyjne prowadzone przez pedagogów działających w terenie(tzw. party workerów lub street workerów) podejmowanych wobec młodzieży, która używa narkotyków i spotyka się np. na dyskotecę. Ich celem jest ograniczenie szkód związanych z zachowaniami ryzykownymi tej grupy młodych ludzi. Do profilaktyki wskazującej kwalifikują się uczniowie powtarzający klasę którzy jednocześnie mają problemy z przestrzeganiem norm społecznych używając narkotyków i alkoholu (upijając się).

Nowoczesna pozytywna profilaktyka uzależnień powinna więc polegać na wzmacnianiu własnych kompetencji młodego człowieka , poprawić jego relacje z rodzicami i innymi znaczącymi osobami oraz wpływać na tworzenie korzystnego klimatu w szkole . Działania profilaktyczne powinny zostać ukierunkowane na rozwijanie mocnych stron i indywidualnych zasobów. To może uchronić przed szukaniem różnych niebezpiecznych sposobów na życie.

Ktoś, kto dzisiaj pije alkohol na poziomie niskiego ryzyka może w wyniku różnego rodzaju okoliczności zwiększyć swoje picie do poziomu wysokiego ryzyka. Ktoś, kto dziś pije ryzykownie lub szkodliwie może na tyle ograniczyć swoje picie, aby radykalnie zmniejszyć wynikające z niego szkody. Abstynent może w każdej chwili zacząć pić, a osoba uzależniona może zostać abstynentem. Najmniej prawdopodobna jest sytuacja, że osobie uzależnionej uda się trwale ograniczyć spożywanie alkoholu, a więc wrócić na stałe do picia kontrolowanego, o niskim ryzyku szkód. **Ryzykowne spożywanie alkoholu** to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i łącznie w określonym czasie) nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony. **Picie szkodliwe** to taki wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne; ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złotorzy podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczenia w zakładzie leczenia odwykowego. Ilość wniosków przyjętych do realizacji jest jednym z wskaźników ukazujących wagę problemu uzależnienia od alkoholu w naszym mieście i pokazuje, że problem ten narasta.

Tabela 1. Liczba wniosków przyjętych do realizacji przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złotorzy

Rok	2016	2017	2018
Liczba wniosków	59	28	34

Poważnym problemem w naszym mieście jest również kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu. Z danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Złotorzy wynika, że w roku bieżącym zatrzymano 161 nietrzeźwych kierowców, po spożyciu zatrzymano 66 osób. Dla porównania w roku 2017, zatrzymano 31 nietrzeźwych kierowców, po spożyciu zatrzymano 12 osób. Do wytrzeźwienia w policyjnym areszcie umieszczono 117 osób.

Tylko dzięki skoordynowanym, spójnym działaniom instytucji oraz organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, a także społeczności lokalnej, możliwa jest skuteczna profilaktyka i próba rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie naszego miasta. Niniejszy Program charakteryzuje się wielopłaszczyznowym podejściem do kwestii przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych,

a kierunki działań w nim określone stanowią rozwinięcie i kontynuację działań podejmowanych w latach poprzednich.

II ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Miasta Złotoryja, a w szczególności następujące grupy osób:

Osoby uzależnione od alkoholu.

Dzieci i młodzież szkolna.

Rodziny oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym.

III OKREŚLENIE ZASOBÓW W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA TERENIE MIASTA

Na terenie miasta Złotoryja rozwiązywaniem problemów alkoholowych zajmują się:

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która szczególnie inicjuje działania w zakresie określonym w art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i sprawców przemocy którego celem jest :

- dostarczanie informacji o możliwościach podjęcia profesjonalnej terapii,
- motywowanie i kierowanie do leczenia,
- udzielanie wsparcia i pomocy psychologicznej osobom po zakończeniu terapii w Ośrodkach Terapii Uzależnień,
- propagowanie zdrowego trybu życia,
- wczesna profilaktyka,

W punkcie konsultacyjnym pracuje certyfikowany terapeuta uzależnień, który zajmuje się działaniami związanymi z profilaktyką alkoholową i narkotykową. Punkt finansuje Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy, która ukierunkowana jest na pomoc osobom dotkniętym powyższymi problemami m.in. poprzez umożliwienie im wyjścia z kręgu przemocy i/lub współuzależnienia. Nieodłącznym elementem każdego spotkania grupy jest część edukacyjna i informacyjna, w szczególności w zakresie mechanizmów przemocy i współuzależnienia, skutków pozostawania w sytuacji dysfunkcyjnej związanej z tymi problemami, możliwości rozwiązania tychże problemów i zmiany sytuacji osób pokrzywdzonych. Grupę finansuje Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (MOPS).

Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Relaks”, który zrzesza od wielu lat osoby utrzymujące abstynencję. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dofinansowuje jego działalność.

Komenda Powiatowa Policji.

Straż Miejska

Placówki kulturalne i oświatowe.

Zakłady opieki zdrowotnej.

Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.

IV CELE I ZADANIA PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali występujących na terenie Miasta Złotoryja uzależnień, ich negatywnych następstw oraz przemocy w rodzinie.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Udzielanie wsparcia edukacyjnego, psychologicznego, dla osób z problemem alkoholowym	Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i sprawców przemocy, Działalność Pełnomocnika ds. uzależnień działającego przy Burmistrzu Miasta,	działania ciągłe	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Klubu Abstynenta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Opieki Zdrowotnej, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	Liczba i rodzaj podjętych działań

2	Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego	Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i sprawców przemocy, Działalność Pełnomocnika ds. uzależnień działającego przy Burmistrzu Miasta	działania ciągłe	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Kluby Abstynenta	Liczba konsultacji motywujących do podjęcia leczenia
3	Udzielanie wsparcia dla osób po zakończonej terapii odwykowej	Działalność Pełnomocnika ds. uzależnień działającego przy Burmistrzu Miasta Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i sprawców przemocy	działania ciągłe	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Kluby Abstynenta	Ilość osób korzystających z porad

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Prowadzenie poradnictwa oraz udzielanie wsparcia dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholowe	<p>Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i sprawców przemocy, praca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej; wdrażanie procedury Niebieskie Karty przez Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Działalność Pełnomocnika ds. uzależnień działającego przy Burmistrzu Miasta</p>	działania ciągłe	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny	Liczba i rodzaj podjętych działań

2	<p>Udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, gdzie występują problemy alkoholowe</p>	<p>Działalność Pełnomocnika ds. uzależnień działającego przy Burmistrzu Miasta</p>	<p>działania ciągłe</p>	<p>Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Stowarzyszenia i Kluby</p>	<p>Liczba i rodzaj podjętych działań</p>
---	---	--	-------------------------	---	--

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć portowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Edukacja publiczna społeczności lokalnej	Prowadzenie działalności informacyjnej o miejscach i instytucjach zajmujących się niesieniem pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom (ulotki, ogłoszenia w lokalnej prasie, na tablicach ogłoszeń, na stronie internetowej)	działania ciągłe	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe, Placówki oświatowe, Miejska Biblioteka Publiczna	Liczba i rodzaj podjętych działań

2	Edukacja dzieci i młodzieży	Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół zajęć edukacyjno- warsztatowych Dofinansowanie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Złotoryi (książki , warsztaty dot. uzależnień i przemocy)	działania ciągłe	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Organizacje pozarządowe, Miejska Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe	Liczba szkół, klas objętych zajęciami. Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach
3	Edukacja rodziców	Organizowanie spotkań edukacyjnych dla rodziców	działania ciągłe	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach

4	Edukacja grup zawodowych	Organizowanie szkoleń dla nauczycieli, pedagogów, sprzedawców napojów alkoholowych oraz osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych	działania ciągłe	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj przeprowadzonych szkoleń. Liczba osób z poszczególnych grup, które uczestniczyły w szkoleniach.
5	Organizowanie pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka	Finansowanie Świetlicy Socjoterapeutycznej	działania ciągłe	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach.
6	Tworzenie dodatkowych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież	Dofinansowanie zorganizowanych form pomocy psychospołecznej dla dzieci z rodzin alkoholowych, szczególnie	działania ciągłe	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj dofinansowanych form spędzania czasu wolnego

		w okresie ferii i wakacji tj.: -obóz terapeutyczny dla dzieci i młodzieży, -nieobozowa akcja zimowa i letnia, -zadanie „Pozalekcyjne zajęcia sportowe”		Organizacje pozarządowe realizujące zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	
Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych					
Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Udzielanie wsparcia społeczności abstynenckiej	Udzielanie wsparcia merytorycznego, rzeczowego oraz finansowego dla stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na rzecz utrzymywania więzi wśród społeczności	działania ciągle	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe realizujące zadania związane z profilaktyką	Liczba i rodzaj podjętych działań

		<p>abstynenckiej Popularyzacja oraz finansowanie corocznego Zlotu Klubów Abstynenta, jako imprezy masowej</p>		<p>i rozwiązywaniem problemów alkoholowych</p>	
2	<p>Wspieranie inicjatyw profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu</p>	<p>Organizowanie lokalnych imprez, konkursów i zajęć promujących zdrowy styl życia bez używek</p> <p>Tworzenie alternatywnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży</p>	<p>działania ciągłe</p>	<p>Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny,</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe i kulturalne,</p> <p>Komenda Powiatowa Policji,</p> <p>stowarzyszenia i organizacje pozarządowe</p>	<p>Liczba i rodzaj podjętych działań</p>

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przez sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Kontrola sprzedaży alkoholu	Prowadzenie działań kontrolnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych	działania ciągłe	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straż Miejska, Komenda Powiatowa Policji, Urząd Celny	Liczba podjętych działań kontrolnych oraz skontrolowanych punktów sprzedaży. Liczba podjętych działań interwencyjnych

V MONITORING I EWALUACJA

Koordinację Programu powierza się przewodniczącemu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Złotoryi. Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:

sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi na terenie miasta, analizy danych na temat problemu alkoholowego w mieście.

VI ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie zadań wynikających z programu będzie dokonywane ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

VII ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W ZŁOTORYI

1. Ustala się następujące zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji ds.

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniu i pracach na rzecz Komisji:

- przewodniczący, zastępca przewodniczącego, sekretarz Komisji 7 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w kwartale poprzedzającym jego ogłoszenie w Monitorze Polskim.
- pozostali członkowie Komisji 5 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, w kwartale poprzedzającym jego ogłoszenie w Monitorze Polskim.

2. Ustala się zwrot kosztów podróży dla członków Komisji za udział w szkoleniach oraz innych czynnościach związanych z wykonywaniem zadań Komisji według obowiązujących przepisów dotyczących podróży służbowych pracowników samorządowych (Art.41 uops).